

**Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021**

Zakres umiejętności.

1. Czytanie ze zrozumieniem różnych tekstów kultury.
2. Analiza i interpretacja utworów literackich oraz innych tekstów kultury z wykorzystaniem potrzebnej terminologii.
3. Wykorzystywanie podstawowej wiedzy o języku – znajomość pojęć oraz terminów służących opisywaniu języka i komunikowaniu się ludzi.
4. Tworzenie wypowiedzi pisemnej na określony temat.
5. Umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania.
6. Wykorzystywanie elementów retoryki do tworzenia wypowiedzi pisemnych.

Na II i III stopniu konkursu obowiązują wiadomości i umiejętności wynikające z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych (II etap edukacyjny w zakresie języka polskiego) – *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r.*

w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej... (Dz.U. 2017 poz. 356 ze zm.) oraz wiadomości i umiejętności wykraczające poza podstawę programową, ujęte w poniższym wykazie treści.

I stopień

Zakres treści.

Zakres wiedzy i umiejętności oraz proponowanej literatury opracowuje i przekazuje uczniom szkoły szkolna komisja konkursowa – § 6.2 regulaminu konkursu.

II stopień

Zakres treści.

Uczeń

- 1) określa
 - a) tematykę oraz problematykę utworu.
 - b) nadawcę i odbiorcę (adresata) wypowiedzi.
- 2) rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz określa ich funkcje w utworze.
- 3) wyróżnia elementy świata przedstawionego w utworze, w tym: zdarzenia, sytuacje, wątki (główne, poboczne), postacie (pierwszoplanowe, drugoplanowe, epizodyczne), określa czas i miejsce przedstawionych zdarzeń, wskazuje zależności między zdarzeniami.
- 4) rozpoznaje fikcję literacką; rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworach.
- 5) określa funkcje elementów konstrukcyjnych utworu literackiego, w tym: tytułu, podtytułu, motto, puenty.

- 6) wskazuje w utworach literackich elementy budowy akcji: ekspozycję, zawiązanie akcji, rozwój akcji, punkt kulminacyjny, rozwiązanie akcji.
- 7) rozpoznaje rodzaje literackie, określa ich cechy, przypisuje utwór do rodzaju literackiego.
- 8) określa cechy powieści: obyczajowej, współczesnej, młodzieżowej, podróżniczej, sensacyjnej, opowiadania, dziennika, pamiętnika.
- 9) rozpoznaje cechy dialogu, monologu, opowiadania, opisu.
- 10) zna pojęcie aktu komunikacji językowej oraz jego składowe (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst).
- 11) analizuje i interpretuje teksty literackie oraz inne teksty kultury, w tym ikoniczne (np.: obraz, plakat, rzeźba, grafika).
- 12) identyfikuje tekst jako komunikat; rozróżnia typy tekstów: informacyjny, publicystyczny, ikoniczny, reklamowy.
- 13) odróżnia informacje o faktach od opinii.
- 14) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty pod względem treści i formy.
- 15) wyodrębnia obrazy poetyckie w utworach lirycznych.
- 16) charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny), narratora, bohaterów.
- 17) rozpoznaje metaforę, ożywienie, uosobienie, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, powtórzenie, pytanie retoryczne, anaforę, apostrofę, peryfrazę i określa ich funkcje.
- 18) wskazuje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym: wers, rym, strofę, refren.
- 19) rozróżnia wiersz biały od rymowanego.
- 20) wyróżnia rodzaje rymów: męskie, żeńskie, parzyste/sąsiadujące, okalające, krzyżowe.
- 21) rozróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozumie ich funkcje w tekście i stosuje je we własnych wypowiedziach.
- 22) dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje neologizmy, eufemizmy i objaśnia ich rolę w utworach literackich.
- 23) wskazuje i rozróżnia środki perswazji oraz manipulacji, rozumie ich funkcje w reklamie i w innych tekstach.
- 24) używa środków językowych charakterystycznych dla perswazji, tworząc własny tekst.
- 25) formułuje tezę oraz hipotezę, dobiera argumenty, układa kontrargumenty, uzasadnia swoje stanowisko.

- 26) zna i stosuje związki frazeologiczne związane tematycznie z pojęciami: podróż, przygoda, wyspa, przyjaźń.
- 27) wyodrębnia elementy dzieła filmowego (scenariusz, reżyseria, gra aktorska).
- 28) rozumie, czym jest adaptacja i ekranizacja utworu literackiego.
- 29) wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją/ekranizacją.
- 30) rozpoznaje filmowe środki wyrazu oraz określa ich funkcje:
- słowo;
 - obraz;
 - muzyka;
 - środki techniczne: kadr, ujęcie, scena, sekwencja;
 - rodzaje planów filmowych.
- 31) wykorzystuje wiedzę o języku :
- rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące;
 - rozpoznaje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdania złożone, równoważniki zdania, zdania bezpodmiotowe;
 - buduje wskazane w punktach 31 a) oraz 31 b) wypowiedzenia i je przekształca;
 - rozdziela zdania złożone współrzędnie i podrzędnie oraz je tworzy;
 - wskazuje i tworzy różne typy podmiotów i orzeczeń, przydawek, dopełnień i okoliczników;
 - rozdziela odmienne i nieodmienne części mowy;
 - rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu, strony i rodzaju gramatycznego odmiennych części mowy i określa ich funkcje w wypowiedzi;
 - stopniuje przymiotniki i przysłówki;
 - oddziela temat fleksyjny od końcówki;
 - wskazuje oboczności oraz tematy oboczne w odmianie rzeczownika;
 - stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;
 - odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, rozpoznaje nieosobowe formy czasownika (zakończone na -no, -to, bezokoliczniki, konstrukcje z „się”);
 - rozumie znaczenie oraz funkcje czasowników osobowych i nieosobowych;
 - rozpoznaje imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierno, tworzy je oraz określa ich funkcje w tekście;
 - poprawnie używa czasowników w trybach: orzekającym, przypuszczającym oraz rozkazującym;
 - stosuje konstrukcję stron czynnej oraz biernej czasownika i przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i odwrotnie, odpowiednio do celu oraz intencji wypowiedzi;
 - wskazuje w wyrazie głoski, litery i sylaby.
- 32) tworzy wypowiedź pisemną w następujących formach gatunkowych:
- opowiadanie;
 - opis, w tym: bohatera, przedmiotu, dzieła sztuki, krajobrazu, przeżyć.
 - list prywatny i oficjalny;
 - ogłoszenie;
 - podziękowania;
 - gratulacje;
 - zaproszenie,
 - przemówienie;

- i) sprawozdanie;
- j) instrukcja;
- k) recenzja;
- l) pamiętnik, dziennik;
- ł) charakterystyka postaci;
- m) notatka w różnej formie (np. notatka encyklopedyczna, plan).

33) sporządza odtwórcze i twórcze plany ramowy oraz szczegółowy.

34) zna zasady budowania akapitów i stosuje je, tworząc wypowiedź pisemną.

35) stosuje środki językowe wzbogacające styl wypowiedzi, rozpoznaje je i nazywa, np.: porównania, funkcjonalne powtórzenia, wyolbrzymienia.

36) zna i stosuje reguły ortografii oraz interpunkcji.

37) korzysta ze słowników: ortograficznego, języka polskiego, wyrazów obcych, synonimów, frazeologicznego, encyklopedii oraz wyszukuje informacje w internecie.

III. Proponowana literatura.

1. Podręczniki do języka polskiego ustalone na II etap edukacyjny lub inne dostępne źródła.
2. Defoe Daniel, *Robinson Crusoe*, Nasza Księgarnia, Warszawa 1993. ISBN 83-10-07794-7.
3. Nienacki Zbigniew, *Pan Samochodzik i...templariusze*, Oficyna Wydawnicza Warmia. ISBN 83-85875-03-4
4. *Samochodzik i templariusze*, reżyseria Hubert Drapella, Walentyna Maruszewska [film]

Dostęp z: <https://www.cda.pl/video/3188963e6>

Uwaga! Miejsce i rok wydania podanych wyżej pozycji literackich mogą być inne.

III stopień

Zakres treści.

Obowiązują treści z II stopnia konkursu.

Ponadto uczeń

- 1) w interpretacji tekstu kultury uwzględnia konteksty, np.: biograficzny, historyczny, społeczny.
- 2) rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje style: potoczny, urzędowy, artystyczny i naukowy.
- 3) rozpoznaje w tekście literackim symbol, alegorię i określa ich funkcje.
- 4) rozpoznaje gatunki prasowe: artykuł, wywiad, reportaż, felieton, esej.
- 5) wskazuje elementy budowy artykułu: tytuł, podtytuł, lead i tworzy je na użytek konkretnego tekstu.
- 6) buduje argumenty: rzeczowy, emocjonalny, logiczny.
- 7) wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, rozbudowuje i parafrazuje.

8) wykorzystuje wiedzę o języku:

- a) rozpoznaje rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne;
- b) dokonuje analizy słotwórczej wyrazów – wskazuje podstawę słotwórczą i formant, określa funkcje formantów, w tym tworzy zdrobnienia i zgrubienia;
- c) rozpoznaje oraz nazywa rodzaje skrótowców i skrótów wyrazowych;
- d) zna zasady i tworzy skrótowce oraz skróty wyrazowe;
- e) tworzy wyrazy złożone i rozróżnia ich typy;
- f) rozpoznaje oraz stosuje imiesłowy przysłówkowe;
- g) stosuje imiesłowe równoważniki zdań i określa ich funkcje;
- h) przekształca imiesłowe równoważniki w zdania podrzędne i odwrotnie;
- i) przedstawia budowę wypowiedzenia wielokrotnie złożonego na wykresie, określa typy wypowiedzeń składowych oraz buduje wypowiedzenia wielokrotnie złożone według podanego schematu.
- j) odróżnia mowę niezależną od zależnej, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie;
- k) określa przyczyny rozbieżności między mową a pismem (upodobnienia, uproszczenia, utrata dźwięczności).

9) tworzy wypowiedź pisemną w następujących formach gatunkowych:

- a) streszczenie;
- b) list otwarty;
- c) rozprawka;
- d) artykuł.

III. Proponowana literatura.

1. Podręczniki do języka polskiego ustalone na II etap edukacyjny lub inne dostępne źródła.
2. Terakowska Dorota, *Tam, gdzie spadają anioły*, Wydawnictwo Literackie Sp. z o.o., Kraków 2008.
ISBN 978-83-03967-0
3. Kosmowska Barbara, *Samotni.pl.*, Literatura, Łódź 2018.
4. ISBN 978-83-7672-586-4

Uwag! Miejsce i rok wydania podanych wyżej pozycji literackich mogą być inne.

Protokół
pierwszego stopnia Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021

Aktualna nazwa szkoły.....

Adres i telefon

Adres e-mail

Gmina/Powiat

Wydział Nadzoru Edukacji/Delegatura Kuratorium Oświaty w
 /wybrać właściwy podmiot nadzorujący szkołę/.

Szkolna komisja konkursowa w składzie:

Lp.	imię i nazwisko nauczyciela	funkcja	podpis
1		Przewodniczący	
2		Członek	

stwierdza, że eliminacje pierwszego stopnia konkursu zostały przeprowadzone zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Liczba uczniów biorących udział w konkursie

Liczba uczniów zakwalifikowanych do drugiego stopnia

Dodatkowe informacje o przebiegu konkursu

.....

.....
 miejscowość, data

.....
 podpis Przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej

**Wykaz uczniów,
którzy uzyskali kwalifikację do drugiego stopnia
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021**

Lp.	imię i nazwisko ucznia	klasa	liczba uzyskanych punktów

.....
data

.....
pieczętka szkoły

.....
podpis Dyrektora szkoły

Klauzula informacyjna
dla uczestników konkursu przedmiotowego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2020/2021

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. – RODO informuję, że:

- 1) administratorem danych osobowych uczestników wojewódzkich konkursów przedmiotowych jest Śląski Kurator Oświaty w Katowicach, ul. Powstańców 41 a 40-024 Katowice, e-mail: kancelaria@kuratorium.katowice.pl, skrytka ePUAP: /y77uu54yfi/skrytka,
- 2) inspektorem ochrony danych w Kuratorium Oświaty w Katowicach jest Agata Andruszkiewicz; kontakt e-mail: iod@kuratorium.katowice.pl, tel: 32 606-30-37,
- 3) podane dane osobowe (imię, nazwisko, data i miejsce urodzenia, klasa oraz nazwa i adres szkoły uczestnika konkursu, imiona i nazwiska rodziców/opiekunów prawnych uczestnika konkursu oraz dane, o których mowa w § 12 regulaminu konkursu) przetwarzane będą w celu przeprowadzenia wojewódzkich konkursów przedmiotowych na podstawie art. 6 ust. 1 lit. a czyli zgody na przetwarzanie danych uczestnika konkursu oraz art. 6 ust. 1 lit. c RODO w związku z realizacją przepisów art. 51 ust.1 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia Prawo oświatowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 910), a także § 1-5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. z 2020 r. poz. 1036), dla których przetwarzanie danych jest niezbędne,
- 4) dane osobowe uczestnika konkursu będą przechowywane do końca roku szkolnego, a następnie archiwizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Imiona i nazwiska laureatów wielokrotnych oraz nazwy szkół, do których uczęszczają, wizerunek laureatów mogą być publikowane na stronie Kuratorium Oświaty w Katowicach: <http://www.kuratorium.katowice.pl>,
- 5) obsługa wojewódzkich konkursów przedmiotowych odbywać się będzie poprzez platformę internetową *Konkursy przedmiotowe* Kuratorium Oświaty w Katowicach, pod adresem: <https://konkursy.kuratorium.katowice.pl> dostępnej wyłącznie dla organizatorów konkursu i dyrektora szkoły, do której uczęszcza uczestnik konkursu,
- 6) uczestnik konkursu ma prawo dostępu do swoich danych osobowych, prawo ich sprostowania, prawo do żądania ich usunięcia, prawo do żądania ograniczenia przetwarzania, prawo do wniesienia sprzeciwu wobec ich przetwarzania,
- 7) w przypadku uznania, że przetwarzanie przez Kuratorium Oświaty w Katowicach udostępnianych danych osobowych narusza przepisy RODO, przysługuje uczestnikowi konkursu prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych,
- 8) podanie przez uczestnika konkursu danych osobowych jest wymogiem ustawowym. Konsekwencją niepodania danych będzie brak możliwości udziału w konkursie.

..... <i>imię/imiona i nazwisko uczestnika WKP</i>
..... <i>ucznia/uczennicy klasy</i>
..... <i>imiona i nazwiska rodziców (prawnych opiekunów)</i> <i>pełna nazwa i adres szkoły</i>
 <i>data i miejsce urodzenia</i>

**Wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych uczestnika
konkursu przedmiotowego
dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego w roku szkolnym 2020/2021**

Na podstawie art. 6 ust. 1 lit. a ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. – RODO, wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych uczestnika konkursu

(imię/imiona i nazwisko dziecka)

Przez Śląskiego Kuratora Oświaty w Katowicach, w celu przeprowadzenia konkursu przedmiotowego z

(nazwa konkursu)

dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2020/2021.

Wyrażenie zgody obejmuje następujące dane: imię, nazwisko, data i miejsce urodzenia, klasa oraz nazwa i adres szkoły uczestnika konkursu, imiona i nazwiska rodziców/opiekunów prawnych uczestnika konkursu oraz dane, o których mowa w § 12 regulaminu konkursu.

Zakres zgody na publikację wyników i wizerunku obejmuje: prezentację wyników wielokrotnych laureatów, wręczenie zaświadczeń podczas gali laureatów oraz publikację zdjęć wykonanych podczas uroczystości.

.....
miejsceowość, data

.....
(czytelny podpis wyrażającego zgodę)

*niepotrzebne skreślić

**Regionalny Ośrodek
Doskonalenia Nauczycieli
„WOM”
al. Jana Pawła II 126/130
42-202 Częstochowa**

**Protokół eliminacji drugiego stopnia
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021**

Aktualna nazwa szkoły.....

Adres i telefon

Adres e-mail

Gmina/Powiat

Wydział Nadzoru Edukacji/Delegatura Kuratorium Oświaty w
/wybrać właściwy podmiot nadzorujący szkołę/.

Szkolna Komisja Konkursowa w składzie:

Lp.	imię i nazwisko nauczyciela	funkcja	miejsce pracy wpisać ,w przypadku nauczyciela zatrudnionego w innej szkole	podpis
1		Przewodniczący		
2		Członek		
3		Członek		

stwierdza, że:

1. pobrany zestaw konkursowy został zabezpieczony zgodnie z zasadami określonymi w § 19 regulaminu konkursu.
2. eliminacje drugiego stopnia konkursu zostały przeprowadzone zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Liczba uczniów biorących udział w konkursie

Liczba uczniów, którzy osiągnęli 85 % i więcej punktów

Informacje o uczniach z innych szkół biorących udział w konkursie (imię i nazwisko, nazwa szkoły).....

.....

.....

Dodatkowe informacje o przebiegu konkursu

.....

.....

.....
miejsowość, data

.....
podpis Przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej

**Kuratorium Oświaty
w Katowicach
ul. Powstańców 41 A
40-024 Katowice**

**Protokół
stopnia trzeciego Konkursu Przedmiotowego
z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021**

Wojewódzka Komisja Konkursowa w składzie:

Przewodniczący

Członkowie

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.

stwierdza, że trzeci stopień Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2020/2021 został przeprowadzony zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Liczba uczestników trzeciego stopnia

Obserwator

imię, nazwisko	nazwa instytucji	podpis
----------------	------------------	--------

Załącznik: Wykaz uczestników stopnia wojewódzkiego*

Listę uczestników stopnia wojewódzkiego należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.

.....
miejsowość, data

.....
podpis Przewodniczącego
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej

**Kuratorium Oświaty
w Katowicach
ul. Powstańców 41 A
40-024 Katowice**

**Lista laureatów
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021**

Wojewódzka Komisja Konkursowa w składzie:

Przewodniczący

Członkowie 1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.

przedkłada listę laureatów Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2020/2021, która stanowi załącznik do protokołu.*

Ogólna liczba laureatów wynosi

**Listę laureatów należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.*

.....
miejsowość, data

.....
*podpis Przewodniczącego
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*

**Kuratorium Oświaty
w Katowicach
ul. Powstańców 41 A
40-024 Katowice**

**Lista finalistów
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2020/2021**

Wojewódzka Komisja Konkursowa w składzie:

Przewodniczący

Członkowie

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.

przedkłada listę finalistów Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Polskiego dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2020/2021, która stanowi załącznik do protokołu.*

Ogólna liczba finalistów wynosi

**Listę finalistów należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.*

.....
miejsowość, data

.....
*podpis Przewodniczącego
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*

Karta uczestnika Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego¹

1. Nazwisko ucznia		
2. Imię/ imiona ucznia		
3. Imiona i nazwiska rodziców/prawnych opiekunów	Matka/prawny opiekun	
	Ojciec/prawny opiekun	
4. Pełna nazwa szkoły		
5. Klasa		
6. Adres szkoły		
7. Powiat		
8. Gmina		
9. Nr tel. szkoły, e-mail szkoły		
10. Wydział/Delegatura Kuratorium Oświaty, na terenie której znajduje się szkoła		
11. Imię i nazwisko, stopień naukowy ² osoby przygotowującej ucznia do konkursu		
12. Numer kodowy wypełnia członek komisji konkursowej w dniu konkursu		

¹ WZÓR – PROSZĘ WYPEŁNIĆ KOMPUTEROWO

² Wpisać tylko w przypadku posiadania stopnia naukowego doktora lub wyższego